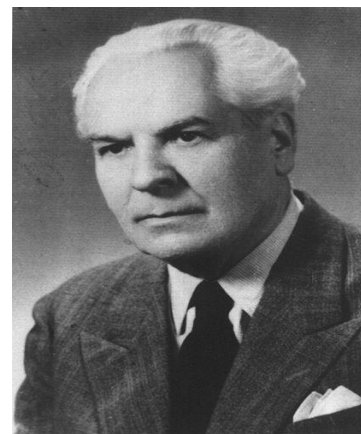

Personalități**130TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF PROFESSOR VINTILĂ DONGOROZ**

„Am luptat pentru realizarea unei științe a dreptului penal românesc și a unei literaturi juridice penale românești.” (Vintilă Dongoroz)

Ion IFRIM¹

Abstract:

Such an evocation of this great personality of the Romanian criminal science, serves better than ever the present, the efforts of today's criminologists in the concern to build a criminal law that meets the needs of social life and the great general democratic principles of criminal repression.

Keywords: *Romanian criminal science; Vintila Dongoroz; 130th anniversary of the birth*

1. O atare evocare a acestei mari personalități a științei penale românești, astăzi, 28 noiembrie, 2023, („marți²”) slujește cum nu se poate mai bine prezentului, eforturilor penaliștilor de azi în preocuparea de a *edifica o legislație penală* care să corespundă *nevoilor vieții sociale* și marilor *principii generale democratice ale repressiunii penale*, cu atât mai mult cu cât Facultatea noastră are ca tema fundamentală de cercetare pentru anul 2024: *„...Principiile fundamentale în dreptul românesc într-o viziune europeană...”*.

2. Considerăm că sesiunea omagială *”130 de ani de la nașterea profesorului Vintilă Dongoroz”* propusă de noi (ca și conferința omagială din anul 2013 dedicată împlinirii a 120 de ani de la nașterea savantului penalist: *”Vintilă Dongoroz (1893-1976) – personalitate*

¹ PhD., habilitated, Institute of Legal Research "Acad.Andrei Radulescu" of the Romanian Academy ion.ifrim@icj.ro; ionut_ifrim24@yahoo.com.

*Lucrare a fost prezentată la sesiunea omagială *”130 de ani de la nașterea profesorului Vintilă Dongoroz (1893-1976)”*, în *Departamentul de Drept Public ”Vintilă Dongoroz” din cadrul Institutului de Cercetări Juridice ”Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, 28 noiembrie 2023.*

² Sedintele sectiei conduse de prof. Vintilă Dongoroz aveau loc in *fiecare marti*. ...acele magnifice zile de marti. Toti membrii sectiei deveneau in acele ore *”studenti”*, de la decan la noul stagiar. În acest sens, a se vedea, Rodica Stănoiu, prof. univ. dr., fost ministru al justiției, cercetător științific emerit al Institutului de Cercetări Juridice “Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, în lucrarea *Vintila Dongoroz - Omul si savantul - asa cum l-am cunoscut, în Vintilă Dongoroz (1893-1976). Personalitate complexă a dreptului românesc*, Ed. Academiei Române, București, 2013, p.29.

marcantă a științei juridice românești”, organizată de Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române)¹ este utilă deoarece *lărgiște viziunea prezentului* prin explicarea trecutului, *reînvie* personalitate savantului Vintila Dongoroz, marile idei, concepții, ajutând la elaborarea soluțiilor prezente: unește eforturile savantului din trecut cu cele ale juristilor, cercetătorilor din prezent, punând în lumină soluțiile care s-au *verificat în trecut*. De aceea, profesorul Vintilă Dongoroz ca și mentorul său Ioan Tanoviceanu², menționa că ar fi folositor *”să ne urcăm la acești vechi premergători (părinții), care au pus temelie științei penale, deoarece din studiul trecutului în legătură cu prezentul se poate înțelege evoluția și tendința instituțiilor penale”*³. Vintilă Dongoroz avea ca model de OM de știință pe academicianul Ion Tanoviceanu.

Mai mult decât atât, pentru a-l cita din nou pe savantul Vintilă Dongoroz, arată că: „în materie de legiferare, *mai mult ca oriunde, nu e bine să abandonăm brusc trecutul și experiența lui, cât timp nu cunoaștem temeinic prezentul și nu întrezărim precis viitorul*. Sunt alte tărâmurii rezervate operelor și experiențelor curajoase; curajul se înfrățeste însă cu riscul, iar riscul este negațiunea ordinii juridice care implică, prin excelență, siguranță.

Totodată, servește ca ilustrare pentru generațiile viitoare a performanțelor care pot fi obținute prin abnegație, pasiune și talent, calități pe care *marele dispărut* care și-a dedicat viața științei penale și patriei sale, le-a avut cu prisosință⁴.

2. Mai întâi, precizăm faptul că, cercetările din domeniul dreptului penal și al dreptului procesual penal realizate în Institutul de Cercetări Juridice ”Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române sunt legate de numele savantului Vintilă Dongoroz, personalitate recunoscută a științei penale românești și de talentații domniei sale continuatori, precum, profesorii universitari, cercetători: Rodica Mihaela Stănoiu, Nicolae Volonciu Costică Bulai, Siegfried Kahane, Nicoleta Iliescu, George Antoniu și alți cercetători științifici care au participat *în mod nemijlocit* sub îndrumarea profesorului Vintilă Dongoroz la opera monumentală „*Explicații teoretice ale Codului penal*” – 4 volume și „*Explicații teoretice ale Codului de procedură penală*” – 2 volume”. Sub acest aspect, trebuie amintit la 1 ianuarie 1969 a intrat în vigoare noul Cod penal. De aceea, savantul Vintilă Dongoroz a apreciat că acest cod așeza legislația penală a R.S.R. la nivelul realităților existente atunci în țara noastră⁵. De altfel, profesorul Vintilă Dongoroz, în lucrarea: *Observațiuni asupra ultimului proiect de cod penal* menționează: „Predecesorii noștri la 1864, iubitori de bine, dar modești, au compilat un cod fiindcă și-au dat seamă că *nu ori cine poate construi ceva original; dacă nu putem să-i imităm, atunci avem marea datorie de a ne verifica și răsverifica încercările noastre, cu ajutorul aceluia imens patrimoniu de care dispune astăzi știința dreptului penal, fără de care încercările noastre vor rămâne un model de neiertată îngâmfare*. Unind deci serioasele cunoștințe teoretice ce ne stau la îndemână în operele marilor penaliști cu îndrumările practice *primite de la o temeinică experiență, numai așa se poate ajunge la o operă durabilă, sănătoasă și meritorie*”.

¹ Prof. univ. dr. Ovidiu Predescu, cercetător de onoare al Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, Director al publicațiilor „Dreptul”, adresează mulțumiri călduroase subsemnatului ...pentru efortul deosebit de a fi adunat și selectat materialul bibliografic care a stat la baza elaborării acestei lucrări (jumătate de an). A se vedea, Ovidiu Predescu, *Publicistica juridică a profesorului Vintilă Dongoroz*, p. 77, în lucrarea *Vintilă Dongoroz (1893-1976) – personalitate marcantă a științei juridice românești*”, organizată de Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, 2013, Ed. Universul Juridic.

² Ioan Tanoviceanu (n. 18 ianuarie 1858 – d. 8 aprilie 1917) a fost un academician român, jurist, profesor de drept al epocii moderne, membru corespondent (1897) al Academiei Române.

³ Revista penală, 1932, pp.39-48; Vintilă Dongoroz (1893-1976).

⁴ George Antoniu, *Contribuțiile profesorului Vintilă Dongoroz la dezvoltarea dreptului penal român, în Vintilă Dongoroz (1893-1976). Personalitate complexă a dreptului românesc*, Ed. Academiei Române, București, 2013, pp. 40-41.

⁵ A se vedea pe larg studiul introductiv la *Explicații teoretice ale codului penal*, Ed. Academiei Române, București, vol. I, 1969.

3. Pentru a nu repeta ceea ce rezultă din comunicările științifice prezentate la sesiunea omagială din 2013¹, vom apela la datele biografice doar în situațiile impuse de analiză.

Așa cum se știe, Vintilă Dongoroz unul din valoroșii gânditori ai țării, s-a născut la 27 martie 1893, în orașul Tecuci a urmat școala primară la Bârlad (1900-1904), liceul la Focșani (absolvind, în 1912, atât secția reală, cât și cea modernă), iar între 1912 și 1915 cursurile Facultății de Drept din București, obținând licența cu calificativul maxim (unanimitate de bile albe).

Cursurile doctorale (1916-1919) s-au desfășurat în cadrul aceleiași facultăți și s-au finalizat prin teza „*Dinamica socială a dreptului penal*”, titlu științific confirmat oficial la 27 decembrie 1919.

Carierea universitară a debutat *printr-o docență*, urmată de numirea sa în „calitate de conferențiar pentru Drept și procedură penală”, începând cu 1 ianuarie 1929, la Facultatea de Drept din București, iar la 15 noiembrie 1936 profesor titular la catedra de drept penal comparat, la aceeași facultate unde va funcționa neîntrerupt până la 30 aprilie 1951. A trecut apoi în activitatea de cercetare științifică fundamentală desfășurată sub egida Academiei Române unde cunoaște o perioadă de fertilă creație intelectuală, poate cea mai importantă din viața sa. S-a stins din viață joi, 18 martie 1976, la București².

Epurat din Barou și de la Academie, exclus din Facultate la începutul anilor 1950, el a reușit să se mențină în activitate și să-și împlinească marea operă științifică în cadrul Institutului de Cercetări Juridice; angajat, mai întâi, „*cu titlu provizoriu*”, la „*Colectivul de geografie*” în funcția de referent științific (1 iunie 1951) și detașat imediat la Colectivul de științe juridice, devenea la 13 septembrie 1954 șeful secției de drept penal, pe atunci nou înființatul, Institut de Cercetări Juridice al Academiei Române. Va deține această calitate până la pensionare (survenită la 1 februarie 1964), iar apoi, până în pragul morții sale a activat ca și consultant științific³.

4. Printre altele s-a mai subliniat și faptul că, profesorul Vintilă Dongoroz venea la Institut la vârsta maturității târzii (61 de ani), dar la apogeul carierei profesionale ceea ce i-a permis ca, de-a lungul celor peste două decenii de activitate în cadrul acestuia să realizeze partea cea mai reprezentativă a operei sale științifice și să-și desăvârșească **crezul profesional** astfel exprimat: „*Am luptat pentru realizarea unei științe a dreptului penal românesc și a unei literaturi juridice penale românești*”. Cuvintele profesorului Vintilă Dongoroz, exprimate repetat, „*am luptat*”, „*luptăm*”, sau dorința de „*a lupta*” exprimă de fapt zbaterea cotidiană între pereții înguști ai unei temnițe a neputinței *omului de a face mai mult*, dar și de a fi înțeles de contemporanii săi. „*Luptăm de regulă singuri*”, iată spaima disperată a profesorului Vintilă Dongoroz care a crezut și a iubit oamenii, fără a primi *nimic* în schimb.

De aceea, considerăm ca și alți cercetători din institut (Ortansa Brezeanu) că o ”comemorare ar trebui să constituie, pe lângă omagiile de rigoare și o lecție de viață pentru cei interesați de știința penală care trăiesc și gestionează opera celui comemorat”. Mai concret s-ar traduce prin grija ca de fiecare dată când omagiem o persoană publică să luăm în considerare și meritul celor rămași în viață datori să se îngrijească de opera intrată în tezaurul științific și primită în custodie. Altfel, vom continua să numărăm doar anii pentru a-i pomeni din când în când pe înaintașii noștri, spunea regretata noastră colegă Ortansa Brezeanu (au trecut și 7 ani de la moartea sa!). Mergând pe aceeași linie de gândire putem înțelege mai bine și faima pe care și-a câștigat-o – deși *nu a lăsat să se creadă că și-o dorește* – dar și extraordinara încredere în sine și în forța ideilor sale, idei care i-au dat puterea și voința necesare *depășirii momentelor grele* apărute în conjuncturi sociale mai tulburi.

¹ A se vedea *Vintilă Dongoroz (1893-1976). Personalitate complexă a dreptului românesc*, Ed. Academiei Române, București, 2013.

² P. Strihan, *Vintilă Dongoroz (1893-1976)*, în revista „*Studii și Cercetări Juridice*”, nr. 3 (iulie-septembrie) 1976, p. 291-302.

³ *Vintilă Dongoroz (1893-1976). Personalitate complexă a dreptului românesc*, Ed. Academiei Române, București, 2013.

Deși prin natura profesiei (avocat, profesor etc.), *comunicarea* se situa în prim plan, se mișca – cu abilitateai cunoscută – percepută poate nu în întregime în subtilitățile care l-au ajutat să-și adapteze opera la epoci diferite – într-o *armură de nezdruncinat*¹. Numai astfel se poate explica *răbdarea de a-și trăi soarta* potrivit epocilor pe care le-a traversat, reducând căile de acces în *adâncul personalității sale*².

Ca dovadă, *cunoaștem activitatea științifică, îi cunoaștem opera*, cu tot ceea ce a precedat ca să o realizeze dar mai puțin putem vorbi – și din *respect chiar deloc – despre necazurile lui, suferințele care l-au închis mai mult în sine* (printre „*nedreptățiții*” s-a numărat și savantul Vintilă Dongoroz) lăsând la vedere doar *seriozitatea, rigurozitatea, amabilitatea, exigența* în tot ceea ce a întreprins, *răbdare* așa cum am mai spus, dar poate și *nerăbdarea* care l-au pus în dificultate, *corectitudinea, fidelitatea, generozitatea profesorului* pentru „*știința dreptului penal românesc și a unei literaturi juridice penale românești*” căreia i-a rămas credincios și care a reprezentat pentru el a doua sa familie pe care a venerat-o tot așa de mult.

Cu toate acestea, constatăm, în lucrarea *Observațiuni asupra ultimului proiect de cod penal*, i-a atras – recunoaște după cele auzite – *câteva dușmăanii și o gravă învinuire*. Profesorul Vintilă Dongoroz arată în lucrarea citată, că: „nu ne ocupăm de dușmăanii fiindcă ar însemna să dăm crezare unor afirmații care pun într-o lumină falsă pe anumite persoane, pentru care avem toată stima. A rămas însă publică învinuirea că nu adevărul științific și nu dorința de a fi de folos unei opere atât de importante, cum este un viitor cod, au determinat observațiunile noastre ci anumite resentimente. Respingem cu indignare această învinuire! De ce resentimente și care resentimente? N-am cerut și n-am alergat nici odată după onoruri, recompense sau orice fel de avantaje. Deși a fost ales de trei ori consecutiv (1927-1933) ca membru în consiliul de disciplină al Baroului de Ilfov, propunându-i-se chiar candidatura la demnitatea de decan, profesorul Vintilă Dongoroz a refuzat-o”.

„N-am încercat să fac nimănui umbră și am considerat totdeauna succesul altora ca bine meritate. Dacă am solicitat acum 8 ani o abilitate în învățământul superior, am făcut-o fiindcă știam că ne supunem uni examen și deci nu pretindem o favoare; iar faptul că de 8 ani acest examen nu a mai ieșit, nu este oare cea mai bună dovadă că știm să așteptăm fără a învinui? Cine vorbește de resentimente înseamnă sau că știe pe cineva vinovat față de cel căruia îi atribuie atari sentimente, sau că a auzit pe acesta, pe drept sau pe nedrept, învinuind pe cel dintâi. Noi n-am învinuit și nu învinuim pe nimeni, rămâne deci ipoteza cealaltă și de aceia resentimentele ce ni se atribuiesc sunt străine de noi”.

Chiar și astăzi, când nu mai este în viață, profesorul Vintilă Dongoroz este onorat și respectat de toți specialiștii dreptului, al cărui crez în toată opera sa a fost de a împărtăși *pasiunea pentru dreptate și adevăr*. Crezul său profesional de avocat și penalist l-a mărturisit în fața Curții cu jurați, în 1928: „Un proces penal este *un întreg de răspunderi*. Toate aceste răspunderi nu sunt puse decât în serviciul unui țel: *aflarea adevărului și realizarea dreptății*. Și dreptatea în penal se concretizează în două postulate: *să nu condamni niciodată pe om nevinovat; să nu dai niciodată o pedeapsă mai severă unui vinovat decât ceea ce corespunde cu justa lui vinovăție*³.”

¹Idem.

² „Cu înfățișarea sa de un calm apolinic, - ni-l prezenta în galeria avocaților români interbelici S. Negruzi – cu părul prematur pudrat de anii de neobișnuită muncă intelectuală, cu distincția ținutei sale, Vintilă Dongoroz pare un marchiz de la curtea vreunui din Ludovicii Franței”. *Fresca Justiției Contemporane Române*, întocmită de Fr. Stanetti, Ed. „Bucovina”, București, p. 259. Mircea Dutu, op.cit. p. 22, conferința omagială din anul 2013 dedicată împlinirii a 120 de ani de la nașterea savantului penalist: „*Vintilă Dongoroz (1893-1976) – personalitate marcantă a științei juridice românești*”, organizată de Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p.22.

³ Pledoaria lui Vintilă Dongoroz la procesul Găetan, în vol. „*Pledoarii celebre*”, antologie de oratorie judiciară întocmită de Y. Eminescu, Editura Lumina lex, București, 1994, p. 223-225; Institutul de Cercetări Juridice – 50 de ani de existență, Editura All Beck, p.114.

Așa cum s-a mai afirmat (profesorul Nicolae Volonciu¹) setea pentru adevăr, care l-a călăuzit pe tot parcursul vieții pe profesorul Vintilă Dongoroz, este că acesta a descoperit adevărul pentru că atunci când umbli cu el te simți cinstit și sănătos. ”Când cunoști adevărul ești puternic, dar când îl înțelegi ești de neînfrânt”.

Calitatea profesională are firave conexiuni *cu cea umana*. Extraordinară era la profesorul Dongoroz, (precizează autoarea Rodica Stănoiu), tocmai *armonia dintre cele două laturi*. Era ca o stanca formată din *disciplina, sobrietate, onestitate și mai ales verticalitate*. Disciplinat “asista” la orele de învățământ politic. ”A fost singurul care *nu a luat* niciodată cuvântul”. Mai mult decât atât, precizăm și faptul că a fost membru corespondent al Academiei Române înainte de venirea comunismului și *a refuzat să* întreprindă orice demers pentru a-și recăpăta locul cuvenit în această Aula Academiei Române².

5. De asemenea, să *nu* pierdem din vedere și faptul că în singurătatea-i afectivă – în spațiul căreia soarta l-a aruncat, a găsit în *cercetarea științifică* ceea ce putea să-i umple viața și să-i asigure echilibrul atât de necesar. De aceea, o coordonată a concepției sale *despre munca de cercetare este continuitatea*, adică „*o muncă neîntreruptă zi și noapte*”, pentru că un jurist este într-un permanent dialog cu realitățile concrete. El este nevoit să ceară și să discearnă tone întregi de scrieri, ca să caute *adevărul* ca un miner care obține câteva grăunțe de aur după cernerea unor imense movile de pământ. Se distinge în concepția lui despre munca juristului, răbdarea pe care trebuie s-o aibă, pentru „*investigări continue cu studierea diferitelor colecțiuni juridice*”, adică o permanentă confruntare a materialelor cercetate cu tot ce s-a editat pentru a-i găsi locul ce i se cuvine în diverse colecții sau pentru a fi dat definitiv deoparte. Apoi sortarea documentelor după criterii tematice, cronologice, cu adnotările ce se impun, pentru a face conexiuni cu alte materiale, tematic înrudite, iată cât de complex ne apare Vintilă Dongoroz, în această ipostază, de cercetător științific. În acest sens, autoarea Rodica Mihaela Stănoiu, arată despre marele Dongoroz că ”*incursiunea istorică aducea în fața noastră un alt om, povestitor remarcabil, plin de sensibilitate, cu momente de tandrețe față de marii juristi pe care îi prețuia*. Simțeam în acele clipe ca ma aflu “*pe o alta planeta științifică*”. De asemenea a fost mereu în avangardă cu idei și teze care *sunt noi și astăzi*, pentru că *sunt noi*, din care mulți juriști s-au hrănit, *uitând să-i mulțumească*.

Rezumând aceste cuvinte, ele cuprind *două elemente*: pe de o parte, Vintila Dongoroz, duce o *viață de resemnare și de muncă*, cel care și-a sacrificat viața, s-a izolat de lume, a renunțat la familie, la plăcerile vieții, într-un cuvânt, s-a despărțit de tot și de toate, ca și *cum ar fi dus o muncă silnică*. Pe de altă parte, dacă nu ar fi făcut aceste sacrificii, adică, dacă nu s-ar fi resemnat, dacă nu s-ar fi epuizat muncind până la epuizare, ar fi urmărit în viață cu satisfacții mărunte și perisabile, dacă nu s-ar fi izolat de lume, ci ar fi frecventat cercuri politice și mondene, dacă ar fi avut și familie, căreia să-i consacre o mare parte din timp, într-un cuvânt, dacă nu s-ar fi despărțit de toate acestea, poate el ar fi fost fericit.

În realitate, nu știm cum ar fi fost, pentru că *nu e o condiție să fii izolat* ca în basme pentru a da opere de valoare. Cine știe dacă păsările cântă de tristețe sau de bucurie în colivia detenției lor? Cine știe dacă Vintilă Dongoroz, în modul său de viață vedea un sacrificiu sau sursa adevăratei sale fericiri pentru știința dreptului..

Vintilă Dongoroz este un *mucenic al științei penale*, căci a renunțat de dragul ei în mod definitiv la viața telurică. Dar, ar fi fost, oare, fericit Vintilă Dongoroz dacă ar fi acceptat la

¹ Vintilă Dongoroz (1893-1976) – *personalitate marcantă a științei juridice românești*”, organizată de Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p.62.

² Ca urmare a instaurării regimului comunist, sub ocupație sovietică, în sesiunea din mai 1948 este ales ca membru corespondent al Academiei Române, dar nu ajunge să fie confirmat, din motive politice, în urma acțiunilor de *epurare declanșate* și care aveau să atingă punctul culminant în luna septembrie a aceluiași an. Dar cel mai important lucru a fost și rămâne speranța și sentimentul că *la aproape 65 de ani de la nedreapta sa îndepărtare din rândurile Academiei R.P.R.*, astfel profesorul și cercetătorul Vintilă Dongoroz revine în Aula Academiei Române, acolo unde i se cuvine locul, spre eternitate, menționează Mircea Dușu, în lucrarea *Vintilă Dongoroz (1893-1976) – personalitate marcantă a științei juridice românești*”.

cel de-al doilea mod de viață, pentru a renunța total sau în parte la cercetările sale pentru știința penală? Poate, da, dar, în acest caz nu ar fi fost Vintilă Dongoroz, savantul, pe care îl cunoaștem azi. Desigur, e foarte trist să nu ai căldura familiei, când toți se bucură de ea, să te lași istovit pe așternutul patului tău, singur ca într-o chilie și să aștepti ca să mori ca orice? vietate singuratică? Totuși ce reprezentau „plăcerile vieții” pentru savantul Vintilă Dongoroz? Desigur, ar fi avut astfel de plăceri în munca de avocat, dar le-a considerat ”efemere” în comparație cu bucuria adusă de descoperirea ”unei științe a dreptului penal românesc și a unei literaturi juridice penale românești”. De aceea, credem că a renunțat la satisfacțiile efemere, optând pentru un post de cercetător științific, care să-i deschidă drumul spre bucuriile neperisabile ale cercetării științifice în domeniul dreptului penal. Fără munca sa de cercetare științifică ar fi fost, poate, un om nefericit. Pe Vintilă Dongoroz nu-l mai interesa înălțimea socială a muncii sale (așa cum am arătat mai sus); el nu măsura viața după criteriul averii, pentru că se proiecta pe ecranul culturii și al științei penale românești, unde nu aveau loc cei mici. De aceea, Vintilă Dongoroz nu recepta izolarea sa ca pe un sacrificiu, ci ca pe o condiție necesară pentru obținerea unei științe penale românești. Munca științifică era mediul său natural al vieții. A-l fi lipsit Vintilă Dongoroz ”pe cel mai mare ”OM” de munca științifică, ar fi însemnat să-i faci o soartă pieirii sufletești, pentru că pentru el munca nu era o silnicie, ci un izvor de exultantă bucurie. Dar și lucrurile bune sunt trecătoare, ca lumina peste fața pământului.

6. Sfârșitul i s-a înfățișat lui Vintilă Dongoroz mai încărcat de tensiuni ca niciodată. De aceea, se născuse o grabă febrilă în mintea sa, de a-și termina lucrările începute, (*Explicațiile teoretice ale Codului penal român*) parcă într-o competiție cu timpul. Astfel de reflecții și stări sufletești le găsim în sufletul și în mintea lui Vintilă Dongoroz, când se simțea bolnav și singur, mai ales bolnav de singurătate. Adeseori omul începe să-și măsoare idealurile cu timpul care i-a mai rămas de trăit. În această situație, omul lucrează parcă după un contra - cronometru al vieții sale. Ca atunci când trenul vieții lui nu mai vrea să-l aștepte, pentru că toate pe lume are timpul lor. Atunci, îi vine să strige după ajutor când „trenul” dă semne de „plecare” și simte că puterile îl lasă și scapă bagajele din mâini doar la câțiva pași de scara trenului care nu mai are răbdare să-l aștepte și începe să se miște...

Bibliografie

Ovidiu Predescu, Publicistica juridică a profesorului Vintilă Dongoroz/ The legal journalism of Professor Vintilă Dongoroz, p. 77, în lucrarea Vintilă Dongoroz (1893-1976) – personalitate marcantă a științei juridice românești/ Vintilă Dongoroz (1893-1976) – a prominent personality of Romanian legal science”, organizată de Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, 2013, Ed. Universul Juridic.

Vintilă Dongoroz (1893-1976). Personalitate complexă a dreptului românesc/ Complex personality of Romanian law, Ed. Academiei Române, București, 2013, pp. 40-41.

P. Strihan, Vintilă Dongoroz (1893-1976), „Studii și Cercetări Juridice/ Legal Studies and Research”, nr. 3 (iulie-septembrie) 1976, p. 291-302.

Vintilă Dongoroz (1893-1976). Personalitate complexă a dreptului românesc/ Complex personality of Romanian law, Ed. Academiei Române, București, 2013.

Vintilă Dongoroz la procesul Găetan, în vol. “Pledoarii celebre/ Famous pleas”, antologie de oratorie judiciară întocmită de Y. Eminescu, Editura Lumina lex, București, 1994, p. 223-225